

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

C. 25. Circà obligationem faciendi Sacrum pro aliis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80513](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-80513)

Sectio II. De Missâ, Problemata. 157

Censur. lib. 3. c. 3. n. 19. Alterius tom. 2. d. 11. c. 3.
 & diff. 12. c. 5. Aula de Censur. part. 2. cap. 6. d. 9.
 dub. 8. Porro Laymanus lib. 1. tr. 5. p. 2. c. 2. n. 6.
 assert. si dici caperint illa verba: *Qui pridie,
 quam patrever, non posse relinqui Missam; quia
 iam est quasi cepta consecratio.*

Rem existimo dubium esse, & utrumque pro-
 babilem; quia nullum extare video circa eam
 ius expicere, & duo præcepta concurrunt,
 vnum de vitando non toleratum, aliud de perfici-
 enda Missa incæpta, quod per se quidem obli-
 gat etiam ante consecrationem, & cō grauius,
 quo magis ad consecrationem acceditur. Cum
 autem Canon sit propinquissimum consecratio-
 ni, post illum incepsum non facile discernam,
 utrum maior sit obligatio vel perficiendi Mis-
 sa, vel vitandi non toleratum: & cum utriusque
 sint Doctores, utramlibet poteris partem
 eligere. Lege Dianam p. 5. tr. 9. refol. 92.

PROBL. CXXVI.

*Infidelibus irruentibus post consecratio-
 nem, Sacerdos debet, & non debet pro-
 pter mortis periculum sacrificium im-
 perfectum relinquare.*

*S*ic si post inchoatain Missam irruant ho-
 stes, Missale prescribere, vt ante consecra-
 tionem Missa relinquantur, post consecrationem
 vero Sacerdos accelerat sacramenta sumptio-
 nem, alii omisis. Quæferim vero an instantे
 admodum iam iam irruptione debeat Sacerdos
 sumptioni operam dare, vel an possit ablato,
 vel dimissi sacramenta aufugere, & debet quidem
 spacio periculo, dare operam, ne sacrificium re-
 linquatur imperfectum. Quia satius mori, quam
 tantum sacramentum illa irreuerentia violare.
 Sic Nuar. diff. 8. s. 5. c. 1. Ledesm. tom. 1. sum. tr.
 de Euchar. c. 25.

*N*on tenetur expectare Sacerdos spatio mor-
 tis periculo. Quia nulla ratio vel rexus obli-
 gat celebrantem ad mortem eo in casu subeun-
 dam. Quare si nequeat Eucharistiam statim
 consumere, posse hinc cum Corporalibus illam
 complicatam secum arrepto etiam Calice de-
 ferre. Si neque hoc fieri possit, sacramento re-
 licto, licet discessus. Ita Toler. Franc. de Lugo de
 Sacram. lib. 5. c. 10. q. 4. n. 67.

Hanc approbo, & teneo sententiam. Quia si
 Sacerdos manet, & occiditur, adhuc maneat
 sacrificium imperfectum, & Sacramentum irre-
 verentiae expositum. Vnde melius iudico Sa-
 cramentum sic manere, & salvare Sacerdotem.
 Atamen si quis in contemptum fidei veller ce-
 lebrantem occidere, nisi deferat Missam, profec-
 qui debet, & mori non solum post consecratio-
 nem, sed etiam ante illam.

PROBL. CXXVII.

*Potest, & non potest licite incepcta Mis-
 sa repeti, si Princeps, aut Episcopus, aut
 supplicatio solemnis adueniret.*

*S*i Princeps aut vir illustris, aut Episcopus, aut
 populus, & supplicatio solemnis multorum
 adueniat post Missam incepptom, & non sit alius
 Eccl. & Mend. Theol. Moral. T. III.

Sacerdos: potest celebrans ante factam oblatio-
 nem ab initio Missam repeterere. Quid id postu-
 lat vel personarum dignitas, vel populi suppli-
 cantis solemniter deuotio. Sic Nuar. de Orat.
 c. 16. n. 5. dicens, semet ipsa fecisse. Henr. lib. 9.
 c. 30. n. 30. testans, se vidisse proxim. Sa v. Miss.
 n. 21. Azor. 10. 1. li. 10. c. 31. q. 3. Laym. 1. tr. 5. c. 7.

Repetere Missam minimè potest. Quia talis
 repetitio est contra reverentiam tanto mysticu-
 Repeeti non
 debitam, & regulariter parit scandalum, & offen-
 sionem. Ita Fagund. præc. 1. lib. 3. c. 16. n. 6. Saled.
 verò in Praxi crimin. c. 4. 2. & Manuel tom. 1. sum.
 c. 247. concl. 7. afflent talem repetitionem esse
 mortale peccatum.

Ego quidem non video cur sit talis repetitio
 necessaria, siquidem quamvis dicta sit Epistola
 (quoniam etiam Euangeliū, vel saltem eius pars)
 facilius audiendi præcepto, qui tunc adue-
 nit: & licet Missa nullam parcer exaudiant,
 non delinquent, cum nullus alius Sacerdos ad-
 sit. Affero tamen non esse mortale peccatum,
 Missam repeteret, sed nec esse confundendum
 cum non sit in vnu. Saltem enim erit pecca-
 tum veniale contra debitam Missam continuatio-
 nem sine sufficienti causa transuersam.

CAPVT XXV.

*Circā obligationem faciendi sacrum
 pro aliis.*

PROBL. CXXVIII.

*Quando Beneficium simplex habet onus
 adiunctum dicendi, vel cantandi Mis-
 sa in assignato Templo: Beneficia-
 riū debet, & non debet applicare Mis-
 sa pro intentione, vel obligatione ta-
 lis Ecclesia: sed potest, & non potest al-
 teri, accepto stipendio, applicare.*

*N*ON potest Beneficiatus hic ab
 allio stipendio accipere, pro quo Non potest,
 Missam offerat. Quia cap. Cum alteri appli-
 creatura, de celebr. Missar. decerni-
 tur, in Collegiatis funeris occasione celebrandas
 esse duas Missas, vnam iuxta Officium, alteram
 de defunctis: quasi Missa Capitularis non sit alius
 applicanda, sed obligationi Capituli. Et quia
 Missa solemnis seu Conuentualis, seu Capitularis
 primario respicit obligationem Conuentus,
 vel Capituli, vel illius Ecclesie, cui debeat ip-
 sis fructus applicari. Et quia stipendium Mis-
 sa datur ad sustentationem Sacerdotis, vnde si
 Sacerdos accepit pro diencia vel cantanda tali
 Missa redditus Beneficij, vel salarium, vel stipen-
 dium, vel æquivalens emolumentum: iam non
 haber ius accipendi rufus stipendium ad sui
 sustentationem ab alio pro eadem; cessat enim
 titulus exigenda sustentationis. Sic Barbos. de
 Offic. Parochi c. 11. n. 11. Diana p. 2. tr. 14. ref.
 80. & p. 4. tr. 4. refol. 16. & 232. Bonac. diff. 4. q.
 vlt. punct. 7. citans alios. Gauant. in Rubric. Mis-
 sal. p. 3. tit. 17. n. 5.

Quando Beneficiatus solum obligatur ad

O 2 cclc

572

158 Theologiae Moralis Lib. XXI.

Potest quidem.

celebrandum in tali loco tali stipe, talique modo pro communitate populi, vel decoro Ecclesie sine obligatione applicanda Missam titulo Beneficij: potest fructum aliis applicare, ac ab eisdem stipendum accipere. Quia diuersa est obligatio dicendi Missam hic & nunc v.gr. duntaxat, ve populus audiat; & obligatio dicendi Missam pro tali populo, vel pro intentione determinata. Dum ergo constat, vel fructus Beneficij, vel salarium, vel aliud emolumenatum dari pro prima dumtaxat obligatione, vel pro diuino culto, vel Templi autoritate: poterit ficerdos Missa fructum applicare, cui voluerit, & pro hac secunda obligatione distinctum stipendum accipere. Ita Ludouic. de Torres. Ludouic. à Crucce Barthol. à S. Fausto, Suar. Vasq. Alfon. de Leon, Fraxinel. Homobon. quos sequitur Card. de Lugo d. 21. n. 21. Poffeuin. Bordon. Peyrin, & alij, quos sequitur Auer. q. 11. sect. 17.

573

Ideas affero.

Idem affero, ratus primae obligationi non praedictare per secundam: nec è contrà. Nec enim Ecclesia praedictat applicans Missam fructum alteri, & ab eo stipem accipiens; nec huic praedictat applicans ei totum fructum Missae, quam alio titulo tenebatur dicere, sed non applicare. Textus vero in cap. *Cum creatura, & alia*, quas Doctores prima sententia afferunt Cardinalium declarationes intelligi debent de Missis, quas Sacerdos dicere tenetur, & simul applicare pro persona, vel intentione determinata. Nam intentio talium constitutionum est, ne pro applicatione fructus unius Missae duplex stipendum recipiat. Quare totam difficultatem considerare reor in discernendo, quando se parentur obligationes istae, quando vero non, vel in Missis priuatis, vel in solemnis. Hoc autem discerni me auctore, debet ex institutio-
ne Beneficij, aut Capellaniarum, aut ex Ecclesia fundatione, seu dotatione considerando circumstantias & verba talium impositionum. Quod si clare constet intentio petentis Missam, non maner quæstiōni locus. Si vero non omnino constet ad presumptionem prudenter erit recurrentum.

PROBL. CXXIX.

Si omnino non constat de voluntate petentis Missam circa eius fructus applicationem: debet, & non debet presumere voluntate sibi soli applicari.

574
Præsumenda est obligatio applicandi Missam.

Problema hoc à proximè prælato dependet. Questio est, si clare non constet intentio petentis Missam Beneficij vel Capellaniarum debeat presumi cum voluisse sibi dumtaxat fructum applicari? Certe prædenter præsumenda est obligatio applicandi ei Missa fructum. Quia petens dici Missam in tali loco, vel tempore, data stipe, vel assignato redditu, censetur sibi velle meliori modo quo potest, consulere, præsertim in his, quæ ad animæ salutem conducent, cuius ynfusque presumuntur habere debitam & sollicitam curam. Ergo præsumuntur veille Missa fructum sibi, vel intentioni suæ applicari. Sic Alphons. de Leon de Inbil. part. 3. question. 20. numero 27. Aueria question. 11. sect. 17.

Non est obligandus Sacerdos ad applicandum Missam, quam in tali loco dicere tenetur, Non est praei-
ei, qui instituit, nisi manifeste constet talis obli-
gatio verbis, vel circumstantiis fundationis, aut iu obligatio
petitionis. Quia in dubio melior est possiden-
tis conditio: sed in hoc casu Sacerdos possidet
suam libertatem ad applicandam Missam, cui
voluet: Ergo non est in dubio tali libertate
priuandus. Et quia nulla lex est iusta obligat
subditum, nisi si ei sufficienter intimata per clara
sui notitiam: sed obligatio Missam appli-
candi contrahitur per legem quasi priuatam,
seu contractum quendam onerofum, qui perficit
expresa contrahentium voluntate: Ergo
Sacerdos non est obligandus ad applicandam
Missam, nisi clarum habeat talis notitiam obli-
gationis. Ita Marchinus de Ordin. tract. 2. par. 2.
cap. 27. num. 5.

Censuerim, præscribi non posse regulam ge-
neralem, sed ex particularibus circumstantiis fu-
mendam esse prudentem præsumptionem. Vnde
in Beneficiis simplicibus præsumi potest re-
gulariter peti Missam ob solum Ecclesie deco-
rem, vel ob audiencem commoditatem: vnde
putarim posse Beneficiarium Missam, cui volue-
rit, applicare. In Capellaniis præsumo obliga-
tionem Missam applicandi fundatori, vel eius
intentioni, quando constat, Capellani debere
celebrare tot diebus, quamvis instituto Ca-
pellaniæ non reperiatur. Quia Capellaniæ re-
gulariter solent institui, vt Missa fundatoribus
applicentur. In his vero, qui dant manuales pro
Missis elemosynas celebrandis, semper præsumi-
tur voluntas exigendi fructum integrum, vt
sibi, vel intentioni suæ applicetur. Quia haec
est communis dantium Missatum stipem, nisi
contrarium exprimant. Legendum Card. de Lu-
go d. 21. n. 23. & 24.

PROBL. CXXX.

*Beneficia Curata inducunt, & non indu-
cunt obligationem diceundi pro
aliis Missam.*

Obligationem inducunt. Quia Tridentinum 577
off. 23. cap. 1. de reform. Sic ait: *Cum pra- Obligationem inducunt.
cepio diuino mandatum si omnibus, quibus ani-
marum cura commissa est, oves suas agnoscere, pro
hi sacrificium offerre, &c. Quibus verbis satis
indicat dari diuini pris obligationem, qua
Parochus teneatur, præ suis ouibus Missam of-
ferre; & cum non sit iure diuino præscriptum,
quibus diebus, Parochus teneatur Missam ap-
plicare, dum constitutio Synodalit, vel confusio-
rudo id non determinat, Doctores variè desi-
gnant. Et quia tam decimas, quam omnes alios
Beneficij redditus recipi Parochus non solùm
pro ministeriis reliquis, sed etiam pro Missis
populo sibi commissis applicandis. Sic Sotus
de iust. lib. 9. quest. 3. art. 1. Nuñus 3. part. q. 83.
art. 1. dub. 9. conclus. 2. Bonac. dist. 4. quest. vlt.
punct. 7. num. 5.*

Præcisè ratione Beneficij Curati Parochus 578
nunquam tenetur Missam suis ouibus applicare: Non indu-
cunt, quamvis teneatur diebus Dominicis, & festis cuorū obliga-
dicere, vel prouidere Missam, quam audiant.
Quia haec obligatio distinguunt ab illa, nec
vna

vna colligunt ex alia; quoniam ex diversis non non sūtiūatio, leg. obligationum substantia §. 1. ff. de action. & obligat. Quate licet Parochus ratione sui munera teneatur, ministrare suis oīibus sacramenta pro ipsis orate iporum spiritualiē procure salutem, prouidere Missas, quas audiant saltem in festis, non inde colligunt obligati Missas eisdem applicandi. Sicut etiam interdum tenetur Parochus celebrare pro communicandis infirmis: & tamen non inde colligunt teneri idem illam Missam applicare. Ita Suar. d. 86. f. 1. Valsq. d. 232. c. 2. & d. 234. c. 4. n. 27. Filliac. tr. 5. n. 174. Hurtad. de Missa d. 4. diff. 16. Card. de Lugo d. 21. n. 19. Auerfa quæst. 11. f. 17. Quorum aliqui adiiciunt: Nisi deuter contraria confundeo.

¹⁷⁹ Profecto si confundendo Diocesis, vel constitutions Synodales decernant, quoties Parochus debet suis oīibus applicare Missam, id secundum existimo. At si nec instituto Beneficij, nec Ecclesiæ fundatio, nec consuetudo recepta, nec constitutio Synodalis, nec præceptum, aut lex aliqua particularis Parochos obligat ad determinatam pro suis oīibus applicacionem: ego eos sub mortali non obligarem, nec obligatione iustitia nec charitatis ad huiusmodi applicationem. Quia tam gravis obligatio non est imponenda sine patenti fundamento, quod in præfatis non appetet. Nam decimæ, vel fructus Beneficij satis alius Parochorum oneribus compenfantur.

PROBL. CXXXI.

Quando Capellania fundator prescripsit, ut Capellanus tot Missas celebret: debet, & non debet necessariō eas per semetipsum celebrare.

¹⁸⁰ Dicitur. Ebet celebrare eas per semetipsum. Quia eo ipso, quod fundator voluit, ut Capellanus diceret tot Missas, voluisse videret, ut eas per se ipsum celebret. Sic Barbantia, Lamberti & Joan. Gutier, apud Garciam de benef. pari. 7. cap. 1. num. 89. Vnde colligunt, ad huiusmodi Capellaniam esse præsentandum Sacerdotem auctu. Scio, tamen, quosdam apud eundem Garciam assertuisse, debere saltem esse Sacerdotem aptitudine, quatenus habeat legitimam ad Sacerdotium atatem.

¹⁸¹ Non debet necessariō celebrare Missas per semetipsum, sed potest per alios celebrare, vt voluntatem fundatoris illis verbis explicatam adimplant. Quia qui per alium quid agit, per se facere censetur, quod obligationis libi iniuncta substantiam, nisi personalis industria exp̄sere requiratur. Ita Homobon. Sa. Bonac. Zerola, Felin, Mandos, & alij, quos sequitur Garcia citatus, num. 86. Fagund. præc. 1. lib. 3. cap. 9. num. 3. & 5. Lara cap. 7. num. 7. & cap. 8. num. 42. Bartola de porc. Episcop. pari. 2. alter. 24. numero 29. Riccius in prædi. c. 399.

Hoc verius existimo, quod scio declaratio-¹⁸² nibus Cardinalium, & Rota decisionibus, quas Garcia refutat num. 88, & sequentibus confir-
mari.

Eccles. & Mend. Theol. Moral. T. III.

PROBL. CXXXII.

Capellanus, qui sine iusta causa mutauit locum designatum a fundatore ad celebrandam Missam, tenetur, & non tenetur an restitutionem.

¹⁸³ Non solum ille peccat, sed ad restitu-
tione tenetur. Quia non seruauit pacem, ^{Tenetur ad}
nec debitum perfoluit; debebat enim designa-
re Templo, vel Altari cultum celebrationis, &
ibi facere sacrum, ubi fideles ad preces pro fun-
datore profundendas excitarentur. Sic Sotus,
Zerol. Manuel, Henriquez, Navar. Azor. & alij,
quos sequitur Fagund. præc. 1. lib. 3. c. 9. n. 2.

Minime tenetur ille, ad restitutionem. Quia non priuat fundatorem Missa fructu, dum alibi ^{Non tenetur.} celebrat: Ergo non tenetur ad restitutionem, nec ad denuo celebrandum in loco designato; similičiter enim adimplevit obligationem celebri-
andi, variata solum loci circumstantia, sita-
men haec variatio damnum aliquod intulister, nempe quia defunctione suffragii fraudavit,
qua in designato loco retulister ex vberiori fi-
delium concurvo, debet hoc Capellanus aliis
precibus, ac subsidis compensare. Si vero com-
mutauit Altare priuilegiatum designatum cum
alio non priuilegiato, vere non satisfecit, vnde
tenetur, iterum in Altari designato celebrare.
Ita Posseuin. cap. 2. num. 25. Fraxinel. f. 4.
concluſ. 4. §. 9. num. 3. Bordon. resol. 25. quæst. 17.
Diana part. 2. tract. 14. resol. 29. Auerfa quæst. 11.
f. 18. Bonac. diff. 4. quæst. ultim. punt. 7. §. 4.
num. 2.

¹⁸⁴ Hanc magis approbo sententiam, quam à rationis paritate confirmo. Nam debitor, qui non ^{Hanc eligo} soluit creditori pecuniam in loco designato, sed alibi, non tenetur ad restitutionem, nisi quatenus interēst creditoris sibi non fuisse satisfactum in tali loco. Ergo similiter Capellanus, qui in loco sibi designato non celebrait, sed alibi, ad restituendam non tenetur, nisi quatenus interēst fundatori, Missa ibi non fuisse celebra-
tas. Item Capellanus, qui tenetur quotannis quinquaginta (v. gr.) Missas celebrare, si hoc anno earum celebrationem prætermittat, celebi-
tique centum anno sequenti, non tenetur ad fructum restituendam, cum ad æqualitatem debitum perfoluerit: quanvis in dilatione, seu
circumstantia temporis deliquerit, vti Suar.
rom. 1. de Relig. tract. 4. lib. 4. cap. 29. ¹⁸⁵ propto
edocuit.

PROBL. CXXXIII.

Capellanus, qui tenetur celebrare quotidie potest, & non potest singulis hebdomadis unam & alteram Missam omittere.

¹⁸⁶ ^{Nomina} Voties institutio Capellania dirigitur ad Capellani personam, qui per se ipsum tenetur quotidie celebrare, convenienter Docto-
res, non teneri rigorose celebrare quotidie, sed quanto frequentius possit, salua scilicet honestate, ac debita sacramenti veneratione. Sic habetur

SCOBAR
Reck Mor.
Rom. III. IV.

160 Theologiae Moralis Lib. XXI.

habetur cap. *Quotidie, de consecr. diff. 2. cap. Significatum, de probend.* Quia ita ferre conditio rerum humanarum, ut nemo possit ad rem valde difficultem tam frequenter praestandam strictè cogi. Lege Fagund. *præc. 1. lib. 3. cap. 15. num. 11.* Azor. *tom. 1. libr. 10. cap. 24. quæst. 7.* Quasieris autem, quod diebus possit hic Capellanus licet vacare?

587

*Potest duplex
Missa omitti.*

588
Non potest.

Potest duplex Missa hebdomadis singulis omitti. Quia satis videtur, fragilitatem humnam obligari iugiter ad quinque dignè singulis hebdomadis celebrandum. Sic Nauar. *in consil. tom. 1. libr. 3. titul. de probend. consil. 6. num. 5.*

589

*Idem afferens
monitionem
adhibeo.*

Non potest duplex omitti Missa, sed singulis hebdomadis sufficit unum diem vacationis habere. Quia hæc intermissio sufficit, ut Capellanus regulariter possit carceri dignè diebus celebrazione. Ita Nald. *v. Missa, numero 7.* Nanard. *part. 1. de Missa, cap. 13.* Bonac. *diff. 4. quæst. vlt. punct. 7. §. 2. n. 6.* Diana *p. 2. tract. 14. refol. 28.* Aueria *q. 11. s. 18.*

Idem affero, sed cum citatis Doctrib. monuerim, non licet Capellano die vacationis ob honestatem sibi concessa, pro alio celebrare, vel stipendio recepto, vel non recepto. Nam ea vacatio solum conceditur ob reverentiam, seu iustam causam abstinenti. Quare si reverenter ac deuotè celebrate potest, debet fundatori, non aliis Missam applicare, alioqui pactum non obseruat. Nisi forè consuetudine, seu praxi sit aliud receptum, tunc enim annum stipendum censurium iustum, & ad aquatum ad celebrandum cum tali hebdomadaria vacatione. Vnde Capellano liceret hisce diebus pro aliis, etiam stipendio accepto, celebrare. Examinanda tamen cautè praxis ista, seu consuetudo sicuti dicatur existere, ne forsan sit abusus aliquorum imperitorum: siquidem Doctores talis consuetudinis haud meminere.

CAPVT XXVI.

Circa Missæ stipendium.

PROBL. CXXXIV.

Sacerdos diues potest, & non potest stipendia pro Missis accipere.

590
*No potest ac-
cipere.*

Qui potest. Quia cap. *Pastor.* cap. *si quis 2. quæst. 1. & cap. Illi auem 12. quæst. 1.* innuitur. Ex his enim iuribus Patres significant, non posse Sacerdotes dimes Ecclesiasticis prouentibus sustentari. Et quia Missæ stipendium solum accipi potest in celebrantibus sustentationem: (*vti s. 1. vidimus*) sed Sacerdotes diuites illa non egen: Ergo non possunt stipendium accipere, ne in premium operis presumatur. Sic D. Thom. *in 4. diff. 25. q. 3. art. 2. quæst. 1. ad 4. Caiet. 2. 2. q. 100. art. 2. Graff. 1. 21. decif. c. 96. n. 3. 2. Sylvest. v. Simonis. q. 3.*

591
*Accipero po-
test.*

Potest quidem. Quia tam Sacerdos diues, quam pauper confort operam suam in gratiam alterius, a quo potest exigere sicut panem, vi-

num, & ceram, sic etiam sui sustentationem non minus celebrationi necessariam: & ita ius habet, vt de Altari vivat, qui seruit Altari, siue sufficiens habeat patrimonium, siue pinguis Ecclesiasticis redditibus potiatur, dum his talum Missatum non sit onus annexum: tunc enim per accidentem se habent Beneficiorum redditus ad stipendum, quod datur præcipue Missæ ratione. Ita Henr. *l. 9. c. 22. n. 1.* Suar. *d. 86. s. 3.* Vafq. *d. 23. 4. n. 2. & 18.* Coninch. *q. 83. n. 198.* Faxinel. Arag. Reginald. Nauar. Nauartus. Sotus, quos sequitur Bonac. *d. 4. q. vlt. punct. 8. n. 7.* Fagund. cum aliis *præc. 1. l. 3. c. 8. n. 2.* Card. de Lugo *d. 21. n. 18.*

Quamvis diues Sacerdos sustentatione non egat à Missæ stipendio acquista, nihilominus eiusdem ministerio, si velit, siquidem in sacris ministeriis ob aliorum commodum occupatur. Allata iuris loquuntur de tempore, quo tam Ecclesie Ministerii, quam pauperes ex bonis in communione possit alebantur: tunc enim non poterant sustentari diuites in pauperum præiudicium. Fateor tamen, posse Sacerdotem diuitem avaritiae incurtere notam stipendia hæc accipiens, quam præcipue prima sententia Auctores reprehendunt.

PROBL. CXXXV.

*Episcopus potest, & non potest, ita taxare
Missarum stipendium, ut nec maius
dari, nec minus accipi possit.*

M Inimè potest. Quia talis taxa non con- gruit eleemosynæ, quæ voluntariè dari debet pro Missis, & magis redolat pretium, quo non debet sacrificium estimari. Sic Sotus de Ins. *l. 9. q. 6. art. 1. ad 2.* Nauar. *cap. 23. n. 106.* Battol. ab Angelo *dial. 5. §. 526.*

Mislarum stipendium ita taxari potest per Episcopum, vt Sacerdoti non liceat, maius exigere, nec fidelibus dare minus, obligando Sacerdotem ad celebrandum pro ipsius. Quia sèpè conuenit, huiusmodi taxam præscribi, vt videntur vel scandala, vel sacrilegia, quæ committunt possunt in iniquis stipendiis exactionibus, vel retributionibus. Ita Suar. *diff. 86. s. 2.* Fagund. *præc. 1. l. 3. c. 7. n. 6.* Bonac. *d. 4. q. vlt. punct. 8. n. 9. & alij.*

Idem affero ratus, prima sententia Auctores solum intendere, prohiberi non posse, vt fideles in maiori stipendia, si velint sponte: vel Sacerdotes minoribus sine contenti, si velint gratis suo cedere iuri. Lex iustitiae non impedit opus misericordia, vel liberalitatis, vel Religionis: & nemo cogi potest, ne donet ultra debitum, vel ne parrem debiti remittat, cum possit vnum utique gratis exhibere. Crediderim autem præfata legem non posse fieri ab Episcopis verbis negatiis, bene tamen affirmatis, quæ non tollunt, quin gratis valeant fideles dare magis, & Sacerdotes minus accipere.

PRO

Sectio II. De Missâ, Problemata.

161

PROBL. CXXXVI.

Equalitas stipendij in isti sumenda est, & sumenda non est ex congrua Sacerdotis sustentatione.

Ex sustentatione congrua est sumenda. Quia Sacerdos seruens Altari, de Altari vivere debet; ut autem vivat, indiget alimentis, sub quorum appellatione comprehenditur, quidquid ad vitam sustentationem est necessarium. Vbi alii vicum intelligunt; alii vicum, vestitum, habitationem, & medicamenra; alii addunt familiam, & illorum alimenta, scilicet parentum, fratrum, nepotum, quos dedecet mendicare; alii sustentationem extendunt ad emendos liberos necessarios spiritualibus ministeriis. Profecto equitatem stipendiij sumendam esse ex congrua sustentatione generatim affirmant Caier, 2.2.9.100. art.3; Sotus de Iust. l.9. q.3. art.1. & in 4. art.1. 15. q.2. art.1. Canus de locis l.12. c.13. ad 10. Henric. l.9.c. 22. n.1. Aragon 2.2. q.85. art.3. Angel. v. Missa n.52. Manu. summ. tom. 1. c.21. n. 4. Angles in 4. de valore Missa art.2. concl.2. Graff. i.11. decif. c.96. n. 13. Nauarra. l.2.1. n.1. n.15. Nuñus 3.p. q.8.3. art.1. dub.9. concl.4.

Non est sumenda ex congrua sustentatione a quibus stipendiij. Quia Missa sacrificium non est influuum ad sustentationem Sacerdotis, cum hic nequeat ad Sacerdotium promoueri, nisi Beneficii habeat, aut patrimonium sufficiens sive sustentationi possideat. Cap. Non licet, cap. Episcopus, de prebend. Trid. fess. 2.1.c.2. de reformat. Ergo stipendum Missa non debet congrua celebrantis sustentationi commensurari. Et quia celebratio Missæ non consumit integrum diem, nec maiorem partem illius: sed vinam horam ad summum. Ergo aequum non est celebrantem integrum totius diei sustentationem accipere ab illis, quibus Missæ fructum applicat. Ita Suan. 4.86. fess. 2. Vasq. 23. 4. n.19. Fagund. prec. 1.1.3. c.8. n.5. Fraxinel. Possevin. Lefsi. Miranda Nald. Molfes. Petri. de Ledes. Ioan. de la Cruz. Filliuc. Pitig. Azor. & Nauar. quos referunt & sequunt Diana p. 2.1. r. 14. ref. 8.

Equidem iusta & qualitera stipendia commensuranda non est integrum celebrantis sustentationis, nemudam eius familiam, cum aliis adhærentibus quia innominis; quia Sacerdos non solum habet ministerium celebrandi, sed alias quoque functiones sacras, ratione quarum alii possit, nempe largitionibus fidelium, vel alii redditibus Ecclesiasticis. Nec per Missa celebrationem impeditur ab aliis operibus vel industriis, quibus honestè possit sibi sustentationis partem providere, cap. Clericu. vicum. Non ergo debet stipendum esse tantum, ut ad omnia vita necessaria vicum, vestitum, habitationem, medicina, familiam, ac libros sufficiat. Nec tamen ideo commensurandum est stipendum illi soli tempori, quod celebrationi impeditur; ut si cur illud vix est vigesima quarta pars dici, sic stipendum sit vigesima quarta pars necessariae sustentacionis. Quoniam per hoc officium impeditur plane Sacerdos ab aliis industriis, & exercitiis etiam honestis, quibus alii possunt, &

assolent sibi facilius, & utrius alimentum comparare. Debent igitur haec omnia perpendi simul, ut prudenter ac iuste Missatum stipendia taxentur. Legendum Card de Lugo d.25. n.25.

Ceterum mea doctrina confirmatur ex recepta Diocesum consuetudine. Nec enim Episcoporum taxa, seu communis fidelium, ac Sacerdotum astimatio tantam assignat Missa stipendia quanto sufficiat integrus celebrantis sustentatio- ni, multoque minus toti Sacerdotis familiae; nec item tam exiguum, ut illi soli tempori correspondeat, quo Missa celebratur; sed communiter taxatur media quantitas iuxta prudens Superioris arbitrium, & fidelium astimationem, & proxim, quæ quidem assulet pro locorum, ac temporum diversitate variari. Vnde nunc in pluribus locis unus regalis assignatur, in aliis unus cum nimio, in aliis duo regales: & aliquid amplius in oneribus perpetuis Beneficiorum, vel similium; quia oneris perpetuitas mercedem exaugerit.

PROBL. CXXXVII.

Possunt, & non possunt accipi pro unius Missa plura iusta stipendia.

Possunt quidem. Quia Missa oblata pro multis ita prodest singulis, ac si pro una duntaxat Possunt offeretur. Vnde Sacerdos accipiens à pluribus stipendia potest sufficienter omnibus unica Missa satisfacere. Hoc autem est verum quoad iustitia obligationem, non tamen satisficit fideliūm deuotioni, qui dum stipendia largiuntur, intendunt, ut cultus diuinus augetur: & eo modo valde minuitur. Sic Viguerius in institutione. b.c.16. & c.5. §.3. n.16. & alii.

Nullus Sacerdos potest viuis Missæ plura iusta stipendia recipere. Quia Missa fructus non possunt pluribus applicatus non ita prodest singulis, ac si vni duntaxat applicaretur, non quia Missa infiniti valoris non sit, sed quia iuxta Dei beneplacitum pars solum valoris applicatur. Peccat igitur contra iustitiam, qui debens vni pro iusto stipendio totum Missæ fructum ei solam partem applicat. Ita Nauar. Cordub. quos sequitur Suan. distinctione 84. sectione 4. Vasquez distinctione 234. capite 3. Henriquez, Fraxinel. Possevin. quos sequitur Bonac. distinctione 4. questione ultima punto 8. numero 14. Fagund. prec. 1. libro 3. capite 6. numero 8. & capite 8. numero 10. Azor. tomo 1. libro 10. capite 10. questione 8. & tomo 3. libro 12. capite 6. questione 2.

Cum his opinor, simò reor, illos, qui putant Missa fructum pluribus applicatum ita prodest. Cum his opinione singulis, ac si vni tantum applicaretur: adhuc negare, posse pluribus stipendijs iustis unica Missa satisficeri. Quia cum stipendium certum accipiat, debet utique certus fructus integer applicari non autem applicaretur certus ob multitudinem opinionum, si pluribus stipendijs integris vni Missa responderet. Vnde audiendum non esse Viguerium existimo.

SCOBAR
theok Mort
Tome III. IV

ET LV

PROBL. CXXXVIII.

Sacerdos pauper potest, & non potest,
pro una Missâ plura iusta,
stipendia recipere.

602 Potest profecto. Quia necessitas caret lege
potest plane. **P**ac subinde inopia titulus dat Sacerdoti us
sumendi ab Altari, cui seruit, quidquid sibi ne
cessarium est ad congruam sustentationem,
quamvis sit opus una Missâ pluribus satisfac
re stipendiis. Sic Nuñus 3.p.q.8.i.art.1.part.3.
dub.9.concl.4. & 5.Vbi propterea distinguunt du
plex iustum Missâ stipendum: unum per se,
quod per legitimum Superiore, vel more re
cepto taxatum est: alterum per accideas ra
tione necessitatis Sacerdotis, cui congrua su
stentatione succurratur. Consonat Orellana,
quem sequitur Vega tom.2.sum.6.i.caſu 1.Fa
uet Angel. v.Missa, numero 52. & alij citan
tur.

603 Non potest. **Stest unius Missâ plura iusta stipenda recipere.
Quia paupertas sine graui admodum necessi
tate nemini dat ius vendredi rem carius, quam
valeat, nec supra taxam iustum, vel à Superiore,
aut estimatione communis prescriptum. Nec
miles, aut mercenarius potest aliquid ultra
mercedem iustum paupertatis ratione repetrere:
Ergo nec Sacerdos ob paupertatem potest ultra
iustum stipendum Missâ quidquam ab inuitis
accipere, seu potius extorquere. Ita Bonac.d.4.
quaſt. viiim.puncl.8.num.9. Fagund.prac.1.
lib.3.cap.8.num.7. Auerla q.11.sect.17. Tolet.
lib.2.c.8.**

604 Huius bareo. **H**is adhaereo, sed monco, si Sacerdos pauper
extrema necessitate prematur, posse plura stip
endia iusta singularium Missarum accipere,
quotquot scilicet ad subueniendum tali necessi
tati fuerint opus: quamvis pro singulis stipen
diis singulas Missas pacetus sit. Quia extrema
necessitas omnia facit communia, nec ullius pa
peti vinculis coactatur. Sicut enim possumus
in extremâ necessitate cibum undeque ab
ripare: sic etiam possumus quibuslibet artibus,
ac fraudibus extorquere. Nec decreta Cardinalium
 anni 1625. in hoc casu loquuntur, cum non
intendant iuri naturali derogare. Lege
Siue in distinc.86. sect.4. & Filliucium tr.s.
n.188.

PROBL. CXXXIX.

Sacerdos potest, & non potest unius Mis
sa duplex stipendum iustum accipere,
quoties applicat uni fructum medium,
& alij suum fructum specialissimum.

605 Potest quidem. Quia iste fructus specialis
fimus, qui competit Sacerdoti, quatenus of
ferit sacrificium, est eiusdem rationis cum valo
re medio, qui competit illis, pro quibus sacri
ficium offeruntur, & ob cuius applicationem stipen
diū recipiunt; & potest pariter applicari, cui
Sacerdos voluerit. Ergo Sacerdos applicans

alteri fructum istum sibi proprium, poterit ab
illo recipere distinctum stipendum ab eo, quod
accipit pro medijs fructus applicatione. Con
firmatur, quia Sacerdos potest applicare sibi
fructum medium, & ita duplē Missâ fru
ctum accipere. Poterit ergo pariter alteri suum
applicare fructum specialissimum, & conse
quenter accipere duplex stipendum. Sic Mol
fet. sum. tom.1. tract.3. cap.15.n.40. Barthol. ab
Angelo dial.5. §.507. Marchin. de Ordin. tr.3.
p.2.cap.16.n.7. Barthol. à S.Fausto de Euch. d.2.
q.58. & lib.1. de Indulg. q.83. Bordon.
variar. tom.1. resol.25. quest. 8. Probabilem re
putat hanc sententiam Diana p.2.tract.14.resol.
1.4. & Gauant. in Rubr. Miss. tom.1. p.3.tit.12.
n.29. quatenus oppofitam vocat probabilit
rem.

Sacerdos applicans suum fructum specialis
fimum non satisfacit danti simpliciter stipen
diū pro Missâ. Quia iuste non potest accipi
pro re, vel actione dubiâ premium, vel stipen
diū certum: sed quamvis sit probabile, com
petere celebranti talēm fructum specialissimum,
& hunc alijs applicare posse: tamen vtrumque
dubium est, cum à multis probabiliter abneget
ur. Incerta simul est talis fructus quantitas, an
scilicet fructum medium adaequat. Non igitur
potest certum stipendum accipi pro fructus ita
dubij applicatione. Ita Gauant.supra, Bonac.d.4.
quaſt. viiim.puncl.8.num.16. Card.de Lugo d.21.n.33.
Auerla q.11.sect.17. Fraxinel. & Persic. quos
sequitur Diana p.5.tr.14. resol.45. & p.6.17.6.
resol.8.

607 Idem affiruerim, quia fructus medium est cer
tissimus vel alijs applicatus, vel ipsius cele
branti: fructus autem ille specialissimum incer
tus est quoad ipsum celebrantem, & multo mag
is incertus quoad alios. Vnde celebrans non
potest pro huiusce dubij fructus applicatione
peculare stipendum accipere. Fatoe, hunc ca
sum non exprimi in decretis Cardinalium au
thoritate Urbani VIII. anno 1625. editis: sed ta
men sub generalibus ipsorum verbis compre
hendi censuerim.

PROBL. CXL.

Sacerdos potest, & non potest uni satis
factionem Missâ, alteri impre
tationem applicare, ut unica Missâ dupli
ci promissioni, vel stipendio satisfa
ciat.

608 **V**NUS à te petit Missam pro defuncto, qui
non egit impreratione: alter profelicit fuc
cessu, cui inutilis satisfactio: Poteris quidem
uni Missâ vni, & alteri petitioni satisfacere,
duplicemque recipere stipem. Quia hi duo fru
ctus satisfactionis, & imprerationis sunt distin
cti realiter, & ab inuicem separabiles. Ergo Sacer
doti licebit obligare se ad vnum, & non ad aliū:
& per consequens officens imprerationem pro
vno, & satisfactionem pro alio, poterit duo sti
pendia recipere. Et quia in tali casu non reci
pitur duplex stipendum, quia premium, duplex
fructus vni Missâ; sic enim simonia esset:
fed accipitur proper obligacionem applicandi
satisfactionem vni, & imprerationem alteri; que
quidem

Sectio II. De Missâ, Problemata. 163

Quidem obligatio cum sit duplex, & præstita diuersis personis ob diuersos fines, & vtrique stipendum mereatur: poterit duplice stipendio compensari. Sic viri doctissimi, quos refert Navarra l. 2. c. 2. n. 42, & non omnino refellit. Bordon. varia tom. 1. resol. 25. q. 9. Marchin. de Ordin. 14. 3. p. 2. 6. n. 17. qui testatur, sic praxi apud valde doctos ac timoratos Religiosos esse receperunt.

¹⁰⁹ Si petentes Missam offerant singuli iustum stipendum, non potest Sacerdos applicans unius imputationem, & satisfactionem alteri vtrique via Missa satisfacere. Quia petens simpliciter Missam, confutetur petere non solam partem fructus, sed totum illud, quod exhibentibus stipem applicari consuevit. Etenim qui pericet Missam, intendit obligare Sacerdotem quantum licet potest ad id, quod utilius sibi fuerit: & dans integrum Missa stipendum, iure postulat totum Missa fructum sibi conferri: supposito que communi sensu fidelium, vsque recepto, pars exprimit intentionem huiusmodi, qui petent simpliciter sibi, vel iuxta mentem suam Missam applicari. Hoc etiam Cardinalium decreta confirmant, quibus generaliter prohibetur Sacerdotem unica Missa pluribus stipendiis satisfacere, & restituendi onus imponunt. Ita Narara citat. Manuel. in sum. tom. 1. c. 250. num. 6. Vega tom. 1. cap. 41. de Missâ, cap. 35. Pollicin. de off. Curati c. 2. quaest. 7. n. 25. Nald. v. Missâ, n. 13. Bonac. d. 4. q. vlt. punct. 8. n. 15. Auerla q. 11. fol. 17. Diana p. 6. tract. 6. resol. 3. Graff. de celeb. Missa tom. 2. conf. 3.

⁶¹⁰ Factor quidem, duos illos fructus, nempe imputationem, & satisfactionem esse realiter separabiles. Hoc vero non tollit, quin vterque petenti Missam absolute dato stipendio iusto, ex iustitia debeatur. Quippe communi sensu fidelium, sub tali pacto fructus uterque comprehenditur. Addiderim tamen, si duobus petentibus Missam Sacerdos illam gratis promittat intendens imputationem vni, & alteri satisfactionem applicate: licitum esse sic vnius Missa fructum dividere. Quia comitas, & liberalitas in promissionibus gratuitis non obligant ita rigorose, ac iustitia. Quare sufficit, in aliquo proprio sensu verba verificari, & cum animo promittere conuenire. Proprius autem sensus verborum est: petenti Missam ad imputandum, promittere Missam quoad imputationem: & postulanti Missam pro defunctis quoad satisfactionem promittere.

PROBL. CXLII.

Quando dantur pro Missâ celebratione stipenda minora iusto, potest, & non potest Sacerdos, pro una Missâ plura accipere.

⁶¹¹ Potest profecto. Quia manifeste fieret Sacerdoti iniuria, si pro tam exiguo stipendio cogerneretur, totum Missa fructum applicare. Potest igitur tot stipendiare recipere, quot sufficiant ad integrum stipendium: & per rata dividere Missa fructum, ut se seruer indemnum & iustum singulis equalitatem exhibuat. Sic Sotus, Camus, & Cor dub, quos sequitur. Suaq. d. 8. 6. sect. 4. V. sq. d. 234.

c. 2. Apgl. Scott. Nuñus, quos refert Diana p. 2. tr. 14. ref. 7. Filiuc. tr. 5. n. 188. Azor. 10. 3. l. 12. c. 6. q. 3. Reginal. 1. 2. 3. n. 234. Pollicin. c. 2. n. 23. & 24. Mitanda 10. 1. q. 4. 1. art. 2. 3. concl. 3. & alij.

Non potest. Quia Sacerdos acceptans eleemosynam, exterius promittit integrum Sacrum, Non potest. si tamen solum dimidium applicare intendit, vix excusatitur à mendacio: nam in muriis contractibus, seu promissionibus onerosis verba capienda sunt secundum communem intelligentiam, & sicut nouimus hic & punc ab altero capi. Dans autem stipendium, vt dicas pro alio sacrum intendit, vt integrum eidem applies: & dum stipendium acceptas, secundum communem sensum hoc ei promittis. Sicut igitur promittens tibi nummum argenteum, vt applies illi sacrum, te deciperet, si solum intenderet dare dimidium; sic paniter illum decipis, dum acceptas stipendium ipsi promittens integrum sacram, & applicans dimidium. Ita Nald & Barth. ab Angelo, quos sequitur Bonac. d. 4. q. vlt. pun. 7. §. 2. num. 8. Coninch. q. 8. 3. n. 193. Diana p. 2. tr. 14. ref. 8. & p. 5. tr. 1. 3. resol. 25. Card. de Lugo d. 21. n. 34. Auerla q. 11. sect. 17.

Profecto sententia hac in praxi tenenda est quæstio enim iam decisa est, nec datur Problematis locus post decretum Cardinalium approbatum per Urbanum VIII. & editum 21. Iunij anno 1625. Nam §. 2. Sic ait: *Vbi pro pluribus Missis etiam eisdem qualitatibus celebrandas plura stipendia quantumcumque incongruâ, & exigua, sine ab una, sine a pluribus personis collata fuerint, aut conferentur in futurum Sacerdotibus, Ecclesiis &c. Sacra Congregatio sub obiectatione diuini iudicij mandat, ac precipit, ut absolute tot Missa celebrentur, quo ad rationem attributa elemosyna pre scripte fuerint. Ita ut alioquin ijs. ad quos pertinet, sua obligationi non satisficiat: quinquo grauiter peccent, & ad restitucionem tenantur.* Nihilominus tamen assertuauerim, Sacerdotem pauperem, acceptis pluribus stipendiis minoribus iusto, possi paucioribus Missis ad ratam stipis iusta satisfacere. Quia acceptat iniuste coactus minorem stipendium dum premittit egestate, nec inuenit stipendia iusta. Si tamen Sacerdoti diuiti detur stipendium minus iusto, quod acceptat, debet totum Missa fructum applicare danti, quippe tali pacto sic inito, iam renunciat iuri suo, nec habet ex ynâ Missâ ius paupertatis vt alter, ad congruum sibi sustentationem conquirendam. Ita docet Henr. 4. 9. c. 2. n. 4. & 5.

PROBL. CXLII.

Sacerdos pro Missâ diei festi potest, & non potest duplura stipendium accipere.

Potest quidem. Quia festiva solemnitas confessus ad celebrationis stipendium augendam. Sic potest sancit. concessus Synodus Mediolanensis. 3. & ita declarauit Congregatio Penitentiaria Mediol. annuentu Bonac. triple testatur de contr. c. d. 4. q. vlt. pun. 8. n. 14. Docent Homob. in exam. p. 1. tr. 4. c. 3. q. 120. Alf. de Leon. de Iabil. p. 3. n. 12. & alij. Minime potest in praxi. Quia sententia haec iam est damnata decretis Cardinalium supra re latatis §. 3. Ita Diana p. 2. tr. 14. ref. 9.

⁶¹⁴
Non potest.
⁶¹⁵
Equi

164 Theologiae Moralis Lib. XI.

616
Priman sententiam ap-

bum vñum de dierum festorum Missis: nec inueni quidquam quo prima sententia reprobatur, vel praxis contraria decernatur. Quare eius Doctorib. morem gerens, seruandam esse iudico locorum confutudinem, ac Synodales constitutions, sicut in Mediolanensi Diocesi ritè seruari existimo.

Hieron. Rodrig. in compen. refol. 25.n.15. & 16.
Diana p. 2. tr. 14. ref. 6. Henr. 1.9. c. 22. n. 7. Profec-
tio quidquid de his, aut similibus priuilegiis, iam Congregatio Concilij Pontificia authoritate §. 3. & 17. revocavit omnia priuilegia quibuslibet ob qualibet causam concessa, quibus indulgetur, ut certarum Missarum celebratione, vel aliquibus collectis plurim Missarum oneribus sa-
tisfaciat: & ita seruandum.

PROBL. CXLIII.

Religiosi suorum priuilegiorum vi pos-
funt, & non possunt pro unica Missa
pluribus stipendiis satisfacere, vel ma-
ius stipendum exigere: quia Papa po-
test, & non potest huiusmodi impende-
re priuilegium.

617
Non possunt

Non possunt satisfacere. Quia Papa non potest concedere facultatem accipiendi plures stipes, quibus unica Missa satisfaciatur. Cū enim non habeat potestatem in destructionem, sed in ædificationem: nec sit Dominus, sed dispensator bonorum temporalium quatenus ad finem super naturalem aliquo modo possunt condicere: non potest humanus contractus inuertere, nec in quotundam præiudicium alii bona tempora-
ria tribuere. Sic A. zot. tom. 3. lib. 12. c. 6. q. 5.

618
Satisfacere possunt.

Satisfacere possunt. Quia Papa potestatem, habet ad dispensandum ex causa rationabili cum aliquibus, ut possint unica Missa pluribus stipendiis etiam iustis satisfacere, ac subinde recipere seu exigere pro Missis singulis stipenda iusto maiora: Papa enim potest iustis de causis commutare voluntatem offerentium stipes, sicut & testatorum circa pias causas. Potest etiam ex Ecclesiæ thesauro supplere quidquid satisfactio-
nis demitur his, qui Missarum stipes a deere, vnde nullum detinendum patiantur, quamvis Missarum numerus minatur: nam quoad im-
petrationem una Missa multis æquivaleret. Ergo potest ex causa rationabili concedere, ut multis stipendiis unica Missa satisfaciatur. Ita Cordub. Sylvest. Fraxinel. Regin. quos sequitur Bonac. d. 4. q. vlt. pun. 8. n. 3. Suar. d. 86. sett. 4. Filiuc. tr. 5. n. 189. Manu. tom. 1. Regul. qq. 9. 43. a. 16. Auerl. q. 11. sett. 17. Molfes. tr. 3. c. 17. n. 29.

619
Roe tenet, &
exponit.

Eiusdem omnino sum mentis. Fato tam non posse sumum Præsulam hoc ex merita sua voluntaate sine causa præstare, quod probat fundamen-
tum oppositum, & non amplius. Causam vero autam talis dispensationis crediderim for-
re magnam Sacerdotum inopiam, vel eorum ra-
titatem, vel tot Missarum onera, ut moraliter impossibile sit omnibus ad equalitatem satisfa-
cere, vel quid simile. Ceterum de facto tale pri-
uilegium, esse concessionem minime dubito. Leo X.
apud Compend. Mendic. v. Miss. §. 14. Conces-
sit Minoribus, ut unica Missa satisfacere posset plurib. commendatis, donec vnu lulus seu Regalis singulis Missis corresponeat. Item Iulius II. Bulla 28. concessit Generali minorum, ut re-
periens in Conuento copiosum numerum Mis-
sarum, quibus Fratres ad aequalitatem satisfacere nequeant, dispensare posset, ut dicendo in qua-
libet Missa nouem collectas pro nouem Missis satisfaciat: & septem collectas pro septem Mis-
sis, & sic descendendo. Legendus Manuel, supra,

PROBL. CXLIV.

Qui pinguiora recepit pro Missis stipen-
dia, potest, & non potest alii
dare tenuiora.

Potest planè, dummodo stipendia dentur ei, pro Missis ab eo celebrandis, ac per confe-
quens ipse dominium illarum acquirat, & non in simplex dispensator; & celebranti iustum conferat stipendum. Quia Sacerdos accipiens stipendum pro Missa à se celebranda acquirit dominium illius sub obligatione faciendo sa-
cram pro dantis intentione, quam certè potest per se, vel per aliun implere. Quare dum pos-
site dato iusto stipendio satisfacit obligationi sui per aliun Sacerdotem, eti partem pecunie recepta sibi retineat, nulli facit iniuriam: non ce-
lebranti, cui iustum impedit stipendum: non perenti Missam, cui totus Missa fructus applica-
tur. Ergo nullam perpetrat iniuriam, ac proin-
de probe id gerere potest. Sic Suar. d. 86. sett. 3.
Filiuc. tr. 5. n. 186. Valsq. d. 2. 3. 4. c. 4. n. 30. Nald. v.
Miss. n. 4. Homob. in exam. p. 1. tr. 8. c. 14. q. 131.
Sa v. Miss. n. 45. Manu. in sum. tom. 1. c. 25 o. m. 9.
Regin. l. 2. 3. n. 240. Posse. c. 2. n. 19. Bonac. d. 4.
q. vlt. pun. 8. n. 18.

Minime potest. Quia voluntas dantis stipen-
dium est, ut totum illud tribuatur Sacerdoti ce-
lebranti pro dantis intentione, ne dans stipendium
fauderet fructu, qui crescit ex elemosynâ ma-
iori celebrantibus collata, quatenus honorat
Deum de substantiâ suâ Ministrum eius vberim sustentando. Et quis qui sedulò conquerunt
plures & pinguis Missarum stipes, quas minoribus
stipendiis licet iustis per alios faciant cele-
brari: fatem pte se ferent speciem quandam
lucis turpis, & sordidi, quatenus rem facerri-
am faciunt materiam negotiationis, que pro-
pterea merito deretstandit, ut ac nullatenus per-
mittenda. Ita Maior. in q. d. 4. 5. q. 3. dub. 2. Narat.
c. 25. n. 91. Cordub. l. 1. q. 4. dub. 1. Aragon. 2. 2. q.
8. 5. a. 3. dub. vlt. Molfes. tr. 3. c. 1. 6. n. 25. Pett. de
Ledesm. to. 1. fuit. tr. de Euch. c. 8. concl. 1. 3. Mou-
rc p. 3. c. 5. §. 9. n. 6. Diana p. 2. tr. 14. ref. 10. Card.
de Lugo d. 21. n. 29. Auerl. q. 11. sett. 17.

Profecto, quamvis iuxta ius naturale posset prima sententia sustineri, si iusta causa cohon-
stetur, v. gr. si quis Sacerdos multas accepit
pinguiores stipes, & non possit omnes Missas di-
cere, nec habeat, vnde commode restituat, posset
alii Sacerdotibus, data minori stipe, commen-
dere. Verum post decreta factæ Congregationis,
quaे videntur in hac parte nouum ius præscri-
bere: tenetam in præsecundam sententiam
iudicari cum Doctoribus, qui post illa de-
creta scripsere, & cum limitationibus, quas ea-
dem Congregatio subtexuit, ad quædam dubia
sibi

Sectio II. De Missa, Problemata. 165

*sibi proposita respondendo: quas videte licet
apud Fr. de Lug. de Sacr. l. 5. c. 12. q. 7. n. 7. &c.*

PROBL. CXLV.

Sacerdos, cui interdum offertur manuale stipendium maius solito pro Missis, quas ipse celebrare posset, si velit tamen aliquas alii Sacerdotibus commendare: debet, & non debet illis integrum stipendium exhibere sub lethali peccato.

*613 D*ebet profecto ex novo Congregationis sacramenture, & nouo Urbani VIII. praecepto: sub mortaliter. Quia decretum sic. §. 4. Volens omne dannabile lucrum ab Ecclesiā removere, prohibet. &c. Quippe quamlibet occasionem luci cupis ab Ecclesiā removere, materia sufficiens est, ut grauiter praecipiatur: & serua voluntas obligandi grauiter satis ex motu proprio indicatur. Sic Auerfa q. 11. s. 17. Dia- na p. 2. n. 14. ref. 10. & p. 6. n. 8. ref. 10. & p. 8. tr. 7. ref. 7. 5.

614 Debet quidem decretis obediens, sed non sub mortaliter. Quia decretum Pontificis non damnat contraria sententiam, cum talis reprobatio in decretis non constet; sed solum eius usus usum vetat. Ex hac autem prohibitione contra rem aliad licet, non colligitur sub mortaliter obligari. Nam ad talen obligacionem requiriunt materia grauis, & voluntas legislatoris, vix communis sententia tradit Sanch. l. 6. De- cal. c. 4. n. 29. Sed in prohibitione hac non exprimit voluntas graniter obligant, quoniam illa verba Prohibet, & Debere, quibus talis obligatio imponitur, non inducunt ex se magis obligationem grauem, quam leuem: nec materia videatur ex se grauis, cum non inferat alicui graue damnum. Ita Bordon. in confit. ref. 2. 5. n. 28.

615 Prafero quidem primam sententiam. Quia in re praefenti attendendum non est damnum iniuste illatum alicui, sed tam sordida negotiationis indecentia, quae satis est capax precepti grauiter obligantis secundum se, quamvis in aliquo casu particulari possit esse veniale peccatum ex paritate pecuniae, vel etiam indecentiae secuta. Colligo hinc cum Diana, & Auerfa, Sacerdotem, qui vel ignoranter, vel cum opinione sibi probabili praefata decreta violauerit, teneuerit, vel Missas reficeret, vel stipendia restituuerit ille, qui bona fide rem accepit alienam quam putauit se iusto titulo acquisuisse, teneri dicimus ad restitutionem quando competit, se fuisse deceptum.

PROBL. CXLVI.

Decretum Concil. Trid. circa Missarum re- ductionem loquitur, & non loquitur de Missis in fundatione Ecclesie, Capellae, Beneficij, seu Capellaniae positis.

616 Concil. Trident. s. 2. c. 4. concedit, vt vel propter multitudinem Missarum celebra- dum ex variis defunctorum relictis, quibus

*Sacerdotes satisfacere non valent, vel ob stipen- Missarum re-
dij tenuitatem: possint Episcopi cum Synodo, & Abbates, ac Generales Ordinum in suis Ca- pitulis Generalibus statuere circa haec, quidquid magis ad Dei honorem, & Ecclesiarum utilita- tem viderint expedire. Circa decretum hoc du- bitarim, an Concilium loquatur de Missis positis in fundatione Ecclesie seu Capellae, vel Benefi- ciij, sive Capellaniae?*

627 De his profecto loquitur. Quia cum eadem ratio militet in his Missis, ac in aliis similibus, ut Trident. & Concilium generaliter loquatur: æquum est, ut tam Episcopi, quam Generales pariter pos- sit omnes reducere ad minorem numerum, stante iusta causa, recipiendo semper Concilij intentionem, & procurando maximam in re tan- ti momenti circumpeitionem adhibere. Sic Mi- randa tom. 1. q. 4. art. 24.

628 De his certe non loquitur. Quia Trident. fa- tatus de numero Missarum in quibusdā Ecclesiis celebrandarum ex variis defunctorum relictis, scilicet Anniversariis, vel totationibus: vbi non comprehenduntur Missæ positæ, vel in Ecclesiæ, vel in Beneficij fundatione. Ac sic declaravit Congregatio Concilij die 3. Martij anno 1597. Ita Nald. & Polleu, quos sequitur Bonac. d. 4. q. vlt. pun. 7. §. 2. n. 10. Garcia de Benefic. p. 7. cap. 1. n. 131. Ricc. Homob. Vgol. & alij, quos sequitur Diana p. 2. n. 14. ref. 1. 1.

629 Cum his affero reductionem Missarum, quæ posite sunt in Ecclesiæ vel Capellania fundatione, tanquam casum omnium à Trident. relinquuntur iurius communis dispositioni leg. Commodissime ff. de liber. & posth. Addit Garcia n. 136. in praxi fieri per Episcopum sine Synodo talem reduc- tionem, iuxta potestatem iure communi Epis- copis cōpetentem. Lege Azor. 10. 2. l. 6. c. 2. 4. q. 6.

PROBL. CXLVII.

Tridentini decretum circa Missarum re- ductionem extenditur, & non exten- tur ad Missas donationum post Conci- lium relictas.

630 Extenditur profecto. Quia Concilium gene- raliter loquitur, & eius ratio limitat non lo- Extenditur lūm in Missis ante Trident. relictis sed etiam sanc- post illum. Sic Nald. v. Miss. n. 9. Garc. de Be- nef. p. 7. c. 1. n. 132. Nauar. in Confil. l. 5. tit. de pri- mil. conf. 3. Polleuin. c. 2. n. 25. q. 9. qui testatur sic esse praxi receptum.

631 Non extenditur. Quia sic declararunt Cardi- nales die 7. Februario anno 1573. vt referat Paf- farel. tract. priuileg. Can. 60. de remed. Missar. Ita Non excludetur. Ricc. & Sorbus, quos sequitur Diana p. 2. n. 14. ref. 2. Barbol. de potest. Episcop. p. 2. alleg. 29. n. 5. Bonac. d. 4. q. vlt. pun. 7. §. 2. n. 11. Azor. tom. 1. l. 12. c. 18. q. 6. 1.

632 Existimo cum Bonacina citato, hanc Cardi- nalium declarationem esse praxi receptam. Vn- Confessio- dè ei praxi, potiusquam opposite nos standum esse censeo. Itaque affero, ex vi Tridentinire- duci posse, dumtaxat Missas ante Tridentinum, non post illud relictas.

P R O

PROBL. CXLVIII.

Possunt, & non possunt Episcopi sine Synodo Missas, de quibus Concilium loquitur, reducere.

633
Non possunt
Episcopi
reducere.

Non possunt eas sine Synodo reducere. Quia Tridentinum exp̄sē concedit Episcopis facultatem reducendi Missas dotatas, vel Anniversaria in Synodo Diocesana. Quarē circa Missas, de quibus Concilium loquitur, eius forma debet asseriari: ac per consequens, stante Tridentino, non valebit Synodi Salmantinæ constitutio (quam refert Henr. l.9.c.2.n.6.) committens Episcopo, vt hanc reductionem cum Capituli consilio perficiat. Sic Bonac. cum aliis d.4.q.vt.punct.7. §.2.n.9. Garcia de Benef.

634
Possunt fine
Synodo.

Possunt eas reducere sine Synodo. Quia etiā Tridentini decretum indicat ius nouum quoad Abbates, & Generales Ordinum, non illud inducit quodā Episcopos, qui iure communī poterant reducere Missas sine Synodo: nec hanc ipsi Concilium abstulit potestatem, cum ip̄is concesserit facultatem cumulatiū, non priuatiū. Possunt igitur Episcopi etiam vbi Tridentini decretum est receptum, vt siue veteri potestate Missas sine Synodo reducentes. Ita Nauar. c.25.n.138. Reginald. l.23.n.134. Azor. tom. 2. l.6.c.24.q.6. Laym. l.5.tr.5.n.5. Barbol. de potest. Episc. p.2.alleg.29.n.12. Molcf. sum. tom. 1. tr. 3. c.37.num.29. Ricc. in praxi deis. 406. Fagund. prae. l.1.c.7.n.15.

635
Vegete necessitate
esse ex istmo do-
ctrinamque
vberius expo-
no.

Profecto dum virget necessitas posse Episcopum sine Synodo qualibet Missas ad minorem numerum reducere reor, (si non prohibetur summi Praefulsi decreto, de quo mox) Nam in hac reductione Missarum agitur utilitas defunctorum, & conscientia viuorum; vnde quāvis dilatio potest valde esse noxia, præterim cum heredes grauitati, vel Sacerdotes obligati sāpē sint ita pauperes, vt Apostolicam sedem adire non possint, & vix ad Episcopum recurrere. Quare Tridentinum non est sic intelligendum, vt virgente causa nequeat Episcopus redicere Missas, ad opportune succurrentem præsentī necessitatī viuorum, ac vita functorum. Scio Salmantica factam fuisse de consensu doctissimorum vicorum illam constitutionem, qua facultas reducendi Missas committitur Episcopum cum consensu Capituli. Scio aliquos ex præfatis Doctores afferuisse id gerendum esse ab Episcopo non adhibito Capituli consensu, sed literatorum consilio. At cum videam tot Doctores simpliciter afferre, posse Synodo Missas per Episcopum ob causas adductas reducere: nec meminisse Capitoli, vel literatorum consilij, quod magis pertinet ad prudentem potestatis usum, quam ad formam facultatis, quam Synodus Salmantica alii Diocesis praescribere non potuit: censco, dum virget necessitas, Episcopos posse reducere Missas sine Synodo. Verum si necessitas non nimis virgeret, & citò Synodus esset cogenda, tutius esse expectare: sed oppositum adhuc probabile esse, nisi nouum extaret Urbani V III. decretum. Congregatio enim Concilij anno 1625, summī Pontificis autho-

ritate, §.1. decernit, ne Episcopi in Diocesana Synodo, aut Generales Ordinum in suis Capitulis teducant onera vlla Missarum celebrandarum, vel post Tridentinum imposita, vel in limine fundationis; sed præ his omnibus ad Apostolicam sedem recurratur; alioquin reductiones eiusmodi, si quas contra huius prohibitionis formam fieri contigerit, omnino nullas ac inanem decernit. Vbi anno, non auferri facultatem reducendi Missas ante Trident. & quæ impositæ non sunt in limine fundationis. Vnde circa tales Missas retinent Episcopi facultatem quam expressi. Item ipsa Congragatio declaravit, non auferri potestatem Episcopis reducendi Missas, etiam in fundatione positas, quoties ipse fundator id exp̄sē concessit. Certum demum est, Generales Religionum non posse sine Capitulo Missas ad minorem summam reducere. Quia Tridentinum quoad Abbates, & Generales condidit ius nouum, quo concessit, vt in Capitulis id possent & non aliter. Lege Marchinum apud Dianam p.6.tr.6.resol.10. & Nauarum; Mirandas, Barbol. quos ipse Diana sequitur p.2.tr.14. resol.4.

PROBL. CXLIX.

Secluso privilegio, aliquando Sacerdos secularis, vel Superior Regularis potest, & non potest Missas ad minorem reducere numerum.

Q

Vando redditus ita decrescunt (v. gr.) aut augetur stipendium Missarum, vt iam singulis æqua compensatio non responeat: potest si Sacerdos secularis, aut Regularis Superior, priuilegio secluso, Missas minorem adducere: ad numerum Minimè. Quia Missarum reducere non attinet ad priuatam autoritatem; sed ad Papam, vel Principem, cuius est, ex iusta causa posse commutare voluntatem testatoris, aut fundatori. Sic Azor. tom. 2. l.6.c.24.q.6. & tom. 3. l.12.c.6.q.4.

Potest sanè. Quia talis esse videtur mens testatoris, seu fundatori, vt scilicet celebranti congruum stipendium impendatur, nec grauerit ad celebrandum sine debitâ compensatione. Quare si totum capitale Capellani sine culpâ Sacerdotis perifuerit, vel Cōuenienti, cui Missarum onus incumbit, potest profus à celebrazione cessare. Nam talis presumitur fundatori intentione: & cum Beneficiū detur propter officium: destractor Beneficio cessare debet officium, id est, onus eidem annexum. Ita Bordon. tom. 1. variar. resol. 2. §.q.26. Auerfa q.1. sct. 18.

Cum his opinor. Quia in humano locationis contractu non tenetur conductor integrum solvere pensionem, quando propter grandinem, vel alluvionem, vel similem causam fructus agide perirent. Ergo similiter Sacerdos non tenetur dicere Missas omnes impositas, quando redditus notabiliter decrescunt. Verum dupliciter Missarum reductionem considero: primo quatenus earum numerus minuerit autoritati, seu per dispensationem, in quo sensu loquuntur iura, seu decreta Tridentini, & Urbani: & si solus Pontifex, & qui habent ab illo facultatem, reducere possunt. Secundo modo quatenus numerus Missarum

636
Non potest

637
Poteſt p. 2.

638

Contentio, ſententia expon.

Missatum ex æquitate, seu iustitia minuitur, que non patitur, ut Sacerdos gerat gratis, aut minor preio, quod faciendum sub stipendio iusto suscepit: & in hoc non requiritur Pontificis aut Principis potestas: sed quisque potest in suo contractu iustitiae medium à contrahentibus intentum seruare; nec hoc est testatoris commutare voluntatem, sed iuxta ipsius mentem operari, qui nolunt, aut gratis, aut stipendi ab initio congruum stipendio designauerit: alioquin eius voluntas esset iniusta, quae seruari non debet.

CAPVT XXVII.
Circa necessarium Missæ Ministrum.

PROBL. CL.

Sufficit, & non sufficit unus Missæ Minister.

Non sufficit. Quia ita videtur de-
cruisse Anacletus Pontifex Epist.
1. & Soter cap. Hoc quoque de con-
secr. dist. 1. iussit, ut nullus Presby-
ter Missarum solemnia celebrete præsumat, nisi
diabolus prætentibus libi quibus respondentibus ip-
se rectius habeatur. Nam cum pluraliter ab eo
dicatur, Dominus vobiscum, & Orate Fratres,
apollini cœconenit, ut ipsius salutationi per duos
sacramenta respondeatur. Adeo, Sacerdotem sapè
pluraliter populum alloqui fatum: Benedic vos
Omnipotens Deus: Misereatur vestri: Vobis
fratres. Sic Hugo Victor, relatus ab Azor. 10. 1.
1.10.6.2.3.9.1.

Vnus sufficit. Quia Pontifices locuti sunt de
Missis solemnibus, vel etiam de Missis priuatibus,
quibus olim ob paucitatem Sacerdotum poter-
tant facile bini ministri. Postea vero ob ma-
iores Sacerdotum numerum, & maiorem fre-
quentier celebrandi obligationem, ubi vix reper-
titur vnus apud minister, vñus in hac parte ve-
teri Canonii derogauit. Ita D. Tho. 3. p. 9. 8. 3. a. 5.
ad 12. Sotus in 4. d. 13. q. 2. a. 5. Bellarm. 1. 2. de
Missa. c. 9. Henr. l. 9. c. 3. v. 1. Coninch. q. 8. 3.
n. 264. Laym. l. 5. tr. 5. c. 6. n. 13. Fagund. prac.
l. 3. o. 21. m. 1.

Certum est, vnum iam Ministrum sufficeret,
qui quidem nomine Ecclesia responderet. Vnde
Sacerdos pluraliter loquitur, quoniam loquitur
Ecclesia cuius nomine minister etiam pluraliter
respondeat: *Habemus ad Dominum.* Itaque
distinguimus de Missâ solemnî, quæ cum Diaconi-
no, Subdiacono, ac Acolythis celebratur: & de
Missâ priuatâ, quæ sine tali dicitur apparatu. In
Missâ solemnî plures ministri requiruntur, nam
in hoc cunctis solemnitas constituit. In Missis priua-
tis vnum sufficere communis testatur vñus.

PROBL. CLI.

Præceptum adhibendi saltem vnum Mi-
nistrum ad Missam celebrandam ha-
betur, & non habetur ex Iure.

Non habetur ex Iure, sed ex solâ Ecclesia-
sticâ consuetudine. Quia nullus id p[ro]p[ter]e Non habetur
scribens reperitur. Sic Suar. 4. 87 sett. 1.

Habetur ex Iure. Quia c. Propos. de fil. Pre-
sbyt. dicit Alexander III. non posse solum Pref. Ex iure ha-
biterum Missarum solemnia sine Ministri sup-
fragio celebrare. Ita Auerfa q. 11. sett. 9. Porfet
addi Concilium Mogunt. 1. c. 43. dicens: Nul-
lus Presbyter solus Missam recte valer cantare.
Quomodo enim dicit, Dominus vobiscum, vel
suis corda monachis habere, & alia multa his
similia profabatur, cum aliis nemo cum illo sit.

Dixerim tamen cum Card. de Lug. d. 20. n. 103.
Præceptum hoc magis ex consuetudine, quam ^{Prima sententia} ex iure expreſſo colligi. Nam illud c. Propos. & Concil. Moguntinum loqui videtur de Mi-
ssâ solemnî: & quamvis ratio Concilij communi-
nis etiam sit Missis priuatibus, cum Concilii Pro-
vincialis sit, non potuit totam Ecclesiam obligare.

PROBL. CLII.

Licet, & non licet, aliquando sine Mini-
stro celebrare.

Absolutè licet sine Ministro Missæ dare ope-
ram. Quia sic gessere Diuinitatem in de-
sertis & speluncis, praesertim in persecutionibus
per crytas, domoq[ue] priatas. Sic Gloss. in cap.
Hoc quoque de consecrat. dist. 1. Nauar. in Consil.
1. t. tui de corpor. viiitatis, conf. 6. Zerol. in præxi
Episc. p. 2. v. Missa. §. 3. Et Laym. l. 5. tr. 5. cap. 6.
n. 13. ait: In quibusdam locis apud nos consuetudo
vigesque ab Episcopis toleratur, id est que damnari
non potest ut Sacerdotes, praesertim in pagis sine
Ministro respondent. Constat Sa v.
Missa. n. 18. fatus: Potest quis si desit Minister,
ipse sibi responderet. Scio Sa correctum con-
trarium assertere. Sed correctoris hæc non Ma-
nuis opinio.

Non licet sine Ministro celebrare. Quia vio-
latus Missalis præscriptio, Ecclesiæque consue-
tudo. Quare cum in re graui sit violatio, graui licet.
Est transgressio. Ita Barth. ab Angelo dial. 5. n.
40. 8. Bonac. d. 4. q. vlt. p. 9. n. 34. Franc. Anton. l. 1.
de Missâ. c. 17. Mourre p. 3. c. 5. §. 4. n. 6. Auerfa q.
11. sett. 9.

Si absolutè loquāmur, nullus me actore, dis-
sentiet. At virgine graui necessitate auctuerim Virgente ne-
licitum esse, sine Ministro celebrare. Quia præ-
ceptum Ecclesiasticum, & Ecclesiæ consuetudo cense licet,
non videntur ad casum grauissimæ necessitatibus
extendi, praesertim si tunc virgeret aliud præcep-
tum celebrandi opposito præualeans. Censem autem
Doctores adele sufficientem celebrandi sine
Ministro necessitatē, quoties in periculo mortis
Sacerdos est sumpturus viaticum, vel alteri mo-
ribundo præbiturus, nec habentur præconsecre-
tæ hostiæ. Quia præceptū diuinū recipiendi via-

P. ticiam